

Sekretariatet för kommunikation

Femtionde världsdagen för kommunikation

Kommunikation och Barmhärtighet: Ett fruktbart möte

2016

Budskap från Hans Helighet Påven Franciskus

Kära Bröder och Systrar,

Barmhärtighetens Heliga År inbjuder oss alla att reflektera över sambandet mellan kommunikation och barmhärtighet. I förening med Kristus, den levande inkarnationen av All Barmhärtighets Fader, är Kyrkan kallad att utöva barmhärtighet som den utmärkande egenskapen i allt hon är och gör. Vad vi säger och hur vi säger det, varje ord och handling bör uttrycka Guds medlidande med, ömhet för och förlåtelse till alla. Kärleken är till sin natur kommunikation; kärleken leder till öppenhet och gemenskap. Om våra hjärtan och handlingar är besjälade av omsorg och gudomlig kärlek, så blir även vår kommunikation berörd av Guds egen kraft.

Som Guds söner och döttrar kallas vi att kommunicera med alla människor utan undantag. Kyrkans ord och handlingar är avsedda att på ett särskilt sätt förmedla barmhärtighet, att beröra människors hjärtan och att hålla människorna uppe under deras vandring till livets fullhet som Jesus Kristus sändes av Fadern att skänka till alla. Det betyder att vi själva måste vara beredda att ta emot Moder Kyrkans värme och dela denna värme med andra så att Jesus blir känd och älskad. Denna värme är det som ger innehåll till trons ord; genom vår förkunnelse och vårt vittnesbörd tänder den gnistan som ger orden liv.

Kommunikation är förmågan att bygga broar, att möjliggöra möten och att inkludera människor, och på så vis berika samhället. Hur vackert är det inte när människor väljer sina ord och utför sina handlingar med omsorg, bemödar sig om att undvika missförstånd, helar sårade minnen och bygger fred och harmoni. Ord kan bygga broar mellan individer och i familjer, i gemenskaper och mellan folk. Det här är möjligt i såväl den materiella världen som i den digitala. Våra ord och handlingar bör vara av den arten att de hjälper oss att komma ur hämndens och fördörelsens onda cirklar som fortfarande snärjer individer och nationer, och som leder till hat. De kristnas tal måste vara en ständig uppmuntran till gemenskap även i de fall där detta tal bestämt måste fördöma ondska, och det får aldrig ge upphov till brutna relationer och en bruten kommunikation.

Av detta skäl, vill jag inbjuda alla människor av god vilja att återupptäcka barmhärtighetens förmåga att hela sårade relationer och att återställa fred och harmoni i familjer och gemenskaper. Vi känner alla till hur gamla sår och gammalt agg kan bemäktiga sig individer och stå i vägen för kommunikation och försoning. Samma sak gäller för relationer mellan olika folk. Överallt har barmhärtigheten förmågan att skapa ett nytt slags tal och dialog. Shakespeare sade det på ett värtaligt sätt när han yttrade: ”Barmhärtighetens kvalitet är inte ansträngd. Den faller som det lätta regnet från himlen på platsen nedanför. Regnet är dubbelt

välsignat: det välsignar honom som ger det liksom den som tar emot det” (*Köpmannen i Venedig*, akt IV, scen I).

Det politiska och diplomatiska språket behöver inspireras av en barmhärtighet, som aldrig förlorar hoppet. Jag ber dem med institutionellt och politiskt ansvar, och de som skapar opinion, att vara särskilt uppmärksamma på hur de talar om dem som tänker eller handlar annorlunda eller dem som kanske har begått misstag. Det är lätt att ge efter för frestelsen att utnyttja sådana situationer för att elda upp misstro, fruktan eller hat. Istället behöver vi mod för att leda folk till försoningsprocesser. Det är just en sådan positiv och kreativ djärvhet som kan erbjuda verkliga lösningar på gamla konflikter och en möjlighet att bygga varaktig fred. ”Saliga de som håller fred, de skall kallas Guds söner” (Matt 5:7-9).

Jag önskar verkligen att vårt eget sätt att kommunicera, liksom vår tjänst som Kyrkans herdar, aldrig antyder en högmodig och triumfalistisk överlägsenhet över en fiende, eller förnedrar de som världen anser förlorade och förkastade. Barmhärtighet kan lindra livets problem och erbjuda värme till de som bara har upplevt fördörelsens kyla. Vårt sätt att kommunicera bör vara en hjälp att övervinna det sätt att tänka som åtskiljer syndarna från de rättfärdiga. Vi både kan och måste fördöma syndfulla situationer som våld, korruption och utnyttjande, men vi får inte döma individer, eftersom endast Gud kan se djupet i deras hjärtan. Vår uppgift är att förmana de som gör fel och att fördöma det onda och orättvisa handlingar i syfte att befria de som är offer och att resa upp de som fallit. Johannesevangeliet säger att ”sanningen skall göra er fria” (Joh 8:32). Sanningen är ytterst Kristus själv, vars ömsinta barmhärtighet är måttstocken på hur vi förkunnar sanningen och fördömer orättvisan. Vår främsta uppgift är att hålla fast vid sanningen med kärlek (jfr Ef 4:15). Det är bara ord som uttalas i kärlek och åtföljs av ödmjukhet och barmhärtighet som kan beröra våra syndfulla hjärtan. Hårda och moralistiska uttalanden och handlingar riskerar bara att ytterligare fjärma dem som vi vill leda till omvändelse och frihet, och förstärker deras känsla av att vara förkastade och gör att de går i försvarsställning.

Det finns de som anser att en samhällsvision grundad på barmhärtighet är hopplöst idealistisk eller överdrivet tillåtande. Men låt oss påminna oss om våra första erfarenheter av relationer i våra familjer. Våra föräldrar älskade och uppskattade oss för dem vi är mer än för våra begåvningar och framgångar. Föräldrar vill givetvis det bästa för sina barn, men den kärleken avgörs inte av några särskilda villkor. Vår familj är en plats dit vi alltid är välkomna (jfr Luk 15:11-32). Jag vill uppmuntra alla att betrakta samhället inte som ett forum där främlingar tävlar med varandra och försöker nå toppen, utan framför allt som ett hem eller en familj, där dörren alltid är öppen och där alla känner sig välkomna.

Om det här ska ske, måste vi börja med att lyssna. Att kommunicera betyder att dela med sig, och att dela med sig kräver att vi lyssnar på och välkomnar varandra. Att lyssna är något mycket mer än att bara höra. Att höra handlar om att ta emot information, medan att lyssna handlar om kommunikation, och påkallar närhet. När vi lyssnar kan vi få saker rätt, och vi blir inte bara passiva åskådare, användare och konsument. Att lyssna handlar också om att dela frågor och tvivel, att gå sida vid sida, att avvisa alla absoluta maktanspråk och att ställa våra förfrågningar och begåvningar till tjänst för det gemensamma goda.

Att lyssna är aldrig lätt. Det är många gånger lättare att spela döv. Att lyssna innebär att vara uppmärksam, att vilja förstå, att värdera, respektera och begrunda vad den andra människan säger. Det omfattar ett slags martyrskap eller självuppoffring när vi försöker gå i Mose fotspår inför den brinnande busken: vi måste ta av våra sandaler när vi står på den ”heliga mark” där

vi möter den andre som talar till mig (jfr 2 Mos 3:5). Det är en oerhörd nåd att kunna lyssna, det är en gåva som vi måste be om och sedan på alla sätt anstränga oss att utöva.

Epost, SMS, sociala nätverk och chattar kan också vara fullt mänskliga former för kommunikation. Det är inte teknologin som avgör om kommunikationen är autentisk eller inte, snarare är det människans hjärta och vår förmåga att på ett klokt sätt använda oss av de medel som står till vårt förfogande. Sociala nätverk kan underlätta relationer och främja det goda i samhället, men de kan också leda till en större polarisering och till uppdelning mellan individer och grupper. Den digitala världen är ett offentligt torg, en mötesplats där vi antingen kan uppmuntra eller förnedra varandra, där vi kan delta i ett meningsfullt samtal eller i orättfärdiga påhopp. Jag ber att Barmhärtighetens Jubelår ”ska öppna oss för en allt djupare dialog för att bättre lära känna och förstå varandra; och att det ska rensa bort varje form för småsinthet och respektlöshet, och rensa ut alla former av våld och diskriminering” (*Misericordiae Vultus*,¹ 23). Internet kan hjälpa oss att bli bättre medborgare. Tillgång till digitala nätverk medför ett ansvar för vår medmänniska som vi inte ser men som icke desto mindre är verklig och äger en värdighet som måste respekteras. Internet kan användas på ett förnuftigt sätt för att bygga ett samhälle som är hälsosamt och öppet för att dela erfarenheter.

Kommunikation har öppnat bredare horisonter för många människor var och hur den än äger rum. Det är en Guds gåva som medför stort ansvar. Jag vill tala om denna kommunikationens förmåga som ”närhet”. Mötet mellan kommunikation och barmhärtighet kommer att bli fruktbart i den utsträckning som den frambringar en närhet som visar omsorg, tröstar, helar, vandrar tillsammans med och som firar. I en trasig, fragmenterad och polariserad värld betyder kommunikation, präglad av barmhärtighet, att vara med och skapa en hälsosam, fri och medmänsklig närhet mellan Guds barn och alla våra bröder och systrar i den mänskliga familjen.

Given i Vatikanen, 24 januari 2016

Översättning: Sr Madeleine Fredell OP

¹ *Misericordiae Vultus* = Barmhärtighetens ansikte